

**Zespół Szkół Mechaniczno - Samochodowych
w Zabrze**

**SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZY**

Spis treści

- I Podstawa prawna**
- II Wstęp**
- III Cele programu**
- IV Wychowawcy**
- V Uczniowie**
- VI Współpraca wychowawcza z rodzicami**
- VII Szkoła w środowisku lokalnym**
- VIII Zasady funkcjonowania i zadania samorządu uczniowskiego**
- IX Szczegółowe zadania programu**
- X Ewaluacja**

I Podstawa prawna

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
2. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. wraz z późniejszymi zmianami
3. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
4. Konwencja o Prawach Dziecka

II Wstęp

1. Każdy członek społeczności szkolnej jest człowiekiem wolnym, który świadomie wstąpił do tej wspólnoty i zdecydował się na jej współtworzenie.
2. Wychowanie stanowi integralną całość z nauczaniem i jest zasadniczym zadaniem szkoły i wszystkich jej pracowników.
3. Pierwszymi wychowawcami dzieci są rodzice. Szkoła w wychowaniu współpracuje z rodzicami.
4. Szkoła jako wspólnota trzech podmiotów: pracowników szkoły, uczniów oraz ich rodziców, zajmuje w procesie wychowania szczególne miejsce. Obowiązkiem wszystkich pracowników szkoły jest tę rolę wychowawczą podjąć i jak najlepiej wypełniać.
5. W wychowaniu szkoła za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki, respektując system wartości i godności osoby ludzkiej.

III Cele programu

1. Przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie i w rodzinie.
2. Wspieranie rozwoju psychicznego uczniów i wyposażenie ich w umiejętności interpersonalne
3. Motywowanie rodziców do współpracy ze szkołą
4. Współpraca z instytucjami
5. Rozwój działalności sportowej, rekreacyjnej i turystycznej
6. Przeciwdziałanie patologiom społecznym i podejmowanie działań zapobiegawczych
7. Propagowanie edukacji prozdrowotnej jako formy zapobiegania uzależnieniom i propagowania zdrowego stylu życia
8. Kultywowanie tradycji rodzinnych, własnego kraju i regionu oraz poznawanie obyczajów innych narodów.

IV Wychowawcy

Istotą działań wychowawczych naszej szkoły jest współdziałanie wszystkich, którzy mają kontakt z wychowankiem (dyrekcji, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych). Wychowanie obejmuje człowieka we wszystkich sferach jego osobowości. Wychowawcy powinni pamiętać, że wychowują przede wszystkim własnym przykładem, wiernością wyznaczonym normom etycznym.

Dlatego:

- Szanują i uczą poszanowania godności każdego człowieka oraz szacunku do życia ludzkiego
- Kierują się we wszystkich swoich działaniach prawdą i umiłowanie prawdy przekazują wychowankom
- Uczą rozróżniania dobra i zła, umacniają w młodym człowieku dobro
- Kochają i uczą miłości do kraju ojczystego, tradycji szeroko pojętej kultury narodowej
- Wszyscy pracownicy naszej szkoły reagują na wszelkie przejawy niewłaściwego zachowania uczniów
- Wszyscy wymagają od uczniów odpowiedzialnych postaw, tworząc jednocześnie klimat rzetelnej i życzliwej pracy
- Wszyscy pracownicy szkoły troszczą się o atmosferę otwartości i życzliwości, ogarniając tym klimatem młodzież
- Wszyscy pracownicy naszej szkoły dbają, by szkoła była estetyczna i schludna
- Odpowiedzialną postawą i działaniami wspierają rozwój uczniów, ich zdolności i zainteresowania
- Udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych

Szczególną rolę w procesie wychowania odgrywa wychowawca klasowy. Dlatego:

- Opracowuje wspólnie z rodzicami i uczniami program wychowawczy klasy
- Diagnozuje warunki życia i nauki swoich wychowanków oraz problemy wychowawcze i podejmuje działania zmierzające do ich rozwiązania
- Utrzymuje systematyczny i częsty kontakt z innymi nauczycielami w celu koordynacji działań wychowawczych
- Współpracuje z rodzicami włączając ich do rozwiązywania problemów wychowawczych

- Dbą o właściwą atmosferę klasy, kierując się zasadą obiektywizmu
- Śledzi postępy w nauce swoich wychowanków
- Udziela porad w zakresie możliwości dalszego kształcenia i sytuacji na rynku pracy
- Prowadzi edukację uczniów i rodziców w zakresie obowiązkowych regulaminów, statutu szkoły i programu szkoły
- Własną osobowością wpływa na prawidłową ocenę postaw moralnych, kształtuje pożądane cechy charakteru
- Podejmuje działania w zakresie profilaktyki zdrowotnej, profilaktyki uzależnień, bezpieczeństwa młodzieży w szkole i poza szkołą
- Kształtuje właściwe stosunki pomiędzy uczniami, opierając się na poszanowaniu godności osoby ludzkiej
- Uczy samorządności, podejmowania decyzji i odpowiedzialności
- Pomaga uczniowi odnaleźć sens życia i wytyczać kierunki dalszego rozwoju
- Jest konsekwentny w słowach i czynach, umiejętnie stosuje nagrody i kary

V UCZNIOWIE

Szkoła zapewnia swym uczniom wszechstronny rozwój we wszystkich sferach ich osobowości. Uczeń jako członek społeczności szkolnej posiada swoje prawa i obowiązki.

Uczeń ma prawo do:

- Uzyskania rzetelnej wiedzy przygotowującej go do podjęcia pracy zawodowej lub nauki na wyższych uczelniach
- Zwracania się w każdej sprawie do wychowawcy, dyrekcji, pedagoga, nauczycieli, w celu uzyskania pomocy
- Rozwijania własnych zainteresowań i twórczości w ramach samorządu uczniowskiego, zajęć pozalekcyjnych, wycieczek i wszelkich form zorganizowanego życia szkolnego
- Opieki wychowawczej i warunków pobytu w szkole zapewniających bezpieczeństwo, ochronę przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej oraz ochronę i poszanowanie jego godności
- Korzystania z pomocy stypendialnej, zgodnie z odrębnymi przepisami
- Swobody wyrażania myśli i przekonań, w szczególności dotyczących życia szkoły, a także światopoglądowych i religijnych, jeżeli nie narusza tym dobra innych osób

- Sprawiedliwej, obiektywnej i jawnej oceny oraz ustalonych sposobów kontroli postępów w nauce
- Korzystania za wiedzą i zgodą dyrekcji z pomieszczeń szkolnych, sprzętu, środków dydaktycznych, księgozbioru biblioteki podczas zajęć pozalekcyjnych
- Wpływania na życie szkoły przez działalność samorządową oraz zrzeszanie się w organizacjach działających w szkole

Uczeń ma obowiązek:

- Systematycznie i aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych i w życiu szkoły
- Przestrzegać zasad kultury współżycia w odniesieniu do kolegów, nauczycieli i innych pracowników szkoły, w tym dbałość o kulturę słowa
- Dbać o sprzęt szkolny oraz ład i porządek w budynku szkolnym i wokół niego
- Przeciwstawić się przejawom brutalności i wulgarności
- Szanować zdrowie własne i innych (niepalenie tytoniu na terenie szkoły, nieużywanie i nierozprowadzanie narkotyków, przestrzeganie zasad trzeźwości, przeciwstawianie się przejawom patologii społecznej)
- Godnie reprezentować szkołę w miejscach publicznych

VI Współpraca wychowawcza z rodzicami

Rodzice są pierwszymi nauczycielami swoich dzieci, posiadają pierwotne i największe prawa do ich wychowania. Nauczyciele wspierają w procesie wychowawczym, nie ponoszą więc całkowitej odpowiedzialności za całokształt dzieła wychowania.

- Rodzice naszych uczniów uczestniczą w wychowawczych zadaniach szkoły współtworząc program wychowawczy, poznając program kształcenia, wychowania i opieki
- Rada Rodziców występuje z opiniami i wnioskami dotyczącymi wszystkich spraw wychowawczych w szkole do Dyrekcji szkoły
- Rodzice aktywnie uczestniczą w życiu szkoły, we wszystkich formach życia kulturalnego, współdecydują o imprezach klasowych, wycieczkach
- Rodzice wspierają środowisko nauczycielskie we wszystkich działaniach na rzecz podniesienia jakości nauczania i wychowania oraz poprawy warunków nauki uczniów i pracy nauczycieli

- Rodzice uczciwie i rzetelnie informują wychowawców o stanie zdrowia i przyczynach jego nieobecności

Szkoła informuje rodziców o postępach i osiągnięciach uczniów zgodnie z następującymi zasadami:

- W ciągu roku szkolnego odbywają się spotkania z rodzicami organizowane przez wychowawców klas (dwa spotkania w każdym semestrze, w tym jedno przypadające na miesiąc przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej)
- Nauczyciele (wychowawcy klas) informują rodziców o przewidywanych ocenach niedostatecznych zgodnie z WSO

VII Szkoła w środowisku lokalnym

Środowisko ma ogromny wpływ na rozwój osobowości ucznia. Może ono być pomocne w kształtowaniu odpowiednich postaw moralnych, w przygotowaniu wychowanków do dobrych wyborów życiowych.

Aby właściwie wprowadzić uczniów w role społeczne i zawodowe nasza szkoła współpracuje z następującymi instytucjami, zakładami pracy:

- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Zabrze
- Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Zabrze
- Sąd Rejonowy w Zabrze
- Policja
- Straż Miejska
-

VIII Zasady funkcjonowania i zadania samorządu uczniowskiego

- Samorząd Uczniowski tworzą wszyscy uczniowie szkoły.
- Interesy społeczności uczniowskiej reprezentują samorzady klasowe oraz Rada Samorządu Uczniowskiego
- Samorząd może przedstawiać Radzie Rodziców, Radzie Pedagogicznej oraz Dyrektorowi szkoły wnioski i opinie we wszystkich sprawach dotyczących szkoły, w szczególności dotyczących realizacji podstawowych praw uczniów
- Zasady wybierania i działania samorządu uczniowskiego określa odrębny regulamin.

IX SZCZEGÓŁOWE ZADANIA PROGRAMU

1. STAŁA TROSKA O WYCHOWAWCZY KLIMAT SZKOŁY

1. Kształtowanie kultury prawnej:

- uświadomienie własnej roli i odpowiedzialności w budowaniu i kształtowaniu swego życia, wskazanie konkretnych sposobów pracy nad sobą.
- pomoc uczniom w rozwiązywaniu nurtujących ich problemów i uświadomienie znaczenia samoakceptacji.
- propagowanie wiedzy prawnej w zakresie odpowiedzialności za własne czyny.
- przestrzeganie postanowień zawartych w Statucie Szkoły oraz innych aktach prawnych obowiązujących społeczność szkolną.

2. Wpajanie ogólnie przyjętych norm i zasad moralnych i etycznych.

3. Objęcie szczególną opieką wychowawczą uczniów klas I – szych.

4. Pomoc uczniom klas I- szych w zaadaptowaniu się do nowego środowiska szkolnego.

5. Przeprowadzenie zajęć integracyjnych z udziałem wychowawców klas I- szych, pedagoga i kierownictwa szkoły.

6. Organizowanie imprez klasowych { wycieczki, wyjścia do kina, teatru, spotkania okolicznościowe} mających na celu wspólną integrację.

7. Wyrabianie wrażliwości na cierpienie drugiego człowieka i szacunku dla ludzi starszych, chorych i niepełnosprawnych.

8. Kształtowanie postawy dialogu, umiejętności słuchania innych oraz rozumienia ich poglądów.

2. KSZTAŁTOWANIE DOJRZALEJ OSOBOWOŚCI UCZNI

- 1.** Uczenie umiejętności komunikacyjnych.
- 2.** Kształtowanie zdolności do refleksji autorefleksji a także obiektywnej oceny siebie i innych.
- 3.** Kształtowanie umiejętności racjonalnego oceniania sytuacji oraz wydawania sprawiedliwych sądów.
- 4.** Kształtowanie postaw asertywnych, szanującą godność własną i drugiego człowieka.
- 5.** Pobudzanie do współpracy i wzajemnej pomocy.
- 6.** Wyrabianie umiejętności pracy w grupie.
- 7.** Kształtowanie postaw empatycznych.
- 8.** Uczenie kultury osobistej.
- 9.** Uczenie: tolerancji dla innych kultur, mniejszości etnicznych, wyznaniowych.
- 10.** Zapoznanie z prawami i obowiązkami ucznia.
- 11.** Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za środowisko, w którym żyjemy.

3. WSPÓLPRACA SZKOŁY Z RODZIACAMI

- 1.** Integrowanie wychowawczych działań szkoły i rodziny.
- 2.** Diagnozowanie oczekiwań rodziców w stosunku do szkoły.
- 3.** Zapoznanie rodziców z obowiązującymi programami, regulaminami, Statutem Szkoły.
- 4.** Zachęcanie rodziców do czynnego udziału w realizacji programu nauczania, wychowania i opieki.
- 5.** Współdziałanie z rodzicami dla zapewnienia pełnej realizacji obowiązku nauki.
- 6.** Stwarzanie rodzicom dogodnych warunków dla systematycznych kontaktów z nauczycielami, dyrekcją szkoły.
- 7.** Pomoc rodzicom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych poprzez prowadzenie czynnego poradnictwa z zakresu przeciwdziałania patologii społecznej.
- 8.** Podnoszenie autorytetu rodziny poprzez uświadamianie rodzicom jakie funkcje i zadania ma do spełnienia rodzina.
- 9.** Możliwość korzystania z porad pedagoga szkolnego w zakresie zapobiegania i rozwiązywania istniejących problemów wychowawczo – opiekuńczych.
- 10.** Współdziałanie Komitetu Rodzicielskiego w organizowaniu zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania uczniów (działalność kulturalna, sportowa, turystyczna).

4. PRZYGOTOWANIE DO ŻYCIA W DEMOKRACJI

1. Rozwijanie samorządności uczniowskiej poprzez samorzady klasowe, radę młodzieżową i uczestnictwo w młodzieżowych organizacjach pozaszkolnych.
2. Przygotowanie uczniów do funkcjonowania w życiu publicznym poprzez: demokratyczne wybory do rady młodzieżowej, nadawanie przez młodzież niezależnych audycji w szkolnym radiowęźle, wydawanie gazetki szkolnej.
3. Współpraca samorządu Uczniowskiego z Radą Pedagogiczną. Przedstawiciele samorządu uczniowskiego mogą uczestniczyć z głosem doradczym w posiedzeniach Rady Pedagogicznej.
4. Uwzględnienie w planach pracy szkoły oczekiwań i postulatów uczniów.
5. Realizowanie na lekcjach historii, wiedzy o społeczeństwie, języka polskiego i lekcjach wychowawczych tematyki związanej z:
 - podstawowymi pojęciami dotyczącymi demokracji,
 - funkcjonowaniem demokratycznego państwa prawnego,
 - rolą samorządu terytorialnego.
6. Kształtowanie postaw tolerancji, szacunku do innych ludzi, godności, odpowiedzialności i poszanowania prawa.
7. Nawiązywanie kontaktów z młodzieżą innych krajów, w celu doskonalenia znajomości języków obcych, rozbudzania inicjatyw i wspólnej działalności twórczej.

5. POSZANOWANIE DLA TRADYCJI HISTORII, KSZTAŁTOWANIE POSTAW PATRIOTYCZNYCH

- 1.** Wyrabianie dumy z przynależności do narodu polskiego i społeczności lokalnej.
- 2.** Czynne uczestnictwo młodzieży w uroczystościach rocznicowych związanych z ważnymi wydarzeniami historycznymi.
- 3.** Wyjścia do muzeów oraz zwiedzanie wystaw związanych z historią regionu.
- 4.** Wyrabianie szacunku do miejsc pamięci narodowych.
- 5.** Organizowanie konkursów o tematyce związanej z historią miasta regionu.
- 6.** Spotkania z przedstawicielami władzy i ludźmi zasłużonymi.
- 7.** Działania zmierzające do nadania szkole imienia i sztandaru.
- 8.** Uświadamianie konieczności integracji z narodami Europy i świata przy jednoczesnym zachowaniu naszej tożsamości narodowej.
- 9.** Udział w spektaklach o tematyce patriotycznej.
- 10.** Tworzenie wzorców postaw na przykładzie wybitnych ludzi kraju i regionu.
- 11.** Budzenie uczuć patriotycznych poprzez ukazywanie piękna kraju ojczystego w czasie wycieczek krajoznawczo – turystycznych.

6. PRZYGOTOWANIE DO AKTYWNEGO UCZESTNICTWA W KULTURZE

- 1.** Udział młodzieży w wydarzeniach kulturalnych: spektakle teatralne, projekcje filmowe, wystawy i ekspozycje, występy filharmonii, opera.
- 2.** Przygotowanie przez młodzież małych form teatralnych.
- 3.** Organizowanie i uczestnictwo w konkursach recytatorskich, plastycznych itp.
- 4.** Przygotowanie wiedzy o historii, kulturze i obyczajowości Śląska.
- 5.** Wspieranie indywidualnych talentów i stwarzanie optymalnych warunków do ich rozwoju.
- 6.** Wyrabianie wśród młodzieży szacunku do pracy twórczej.

7. PROPAGOWANIE ZDROWEGO STYLU ŻYCIA

1. Poszanowanie środowiska naturalnego człowieka:

- pojęcie ekologii i jej cele
- ekologia prowadzenia gospodarstwa domowego: środki czystości, przyjazne środowisko, opakowania, surowce wtórne, śmieci
- propagowanie wiedzy dotyczącej zagrożenia środowiska naturalnego spowodowanego eksploatacją pojazdów samochodowych
- organizacje ekologiczne w kraju i na świecie
- udział młodzieży w akcji „Sprzątanie Ziemi”
- kształtowanie właściwego stosunku do przyrody

2. Aktywne uczestnictwo w życiu sportowym i rekreacji jako sposób na zachowanie dobrej kondycji i zdrowia.

3. Propagowanie modelu życia wolnego od nałogów (narkotyki, alkohol, papierosy).

4. Wpajanie zachowań korzystnych dla zdrowia w myśl hasła – „ POZNAJ SEKRET JAK ŻYĆ W ZDROWIU I NIE DOPUŚCIĆ DO CHOROBY ”

5. Podejmowanie działań związanych z profilaktyką chorób przenoszonych drogą płciową, zakażeń krwiopochodnych i chorób cywilizacyjnych.

8. PRZECIWDZIAŁANIE NIEDOSTOSOWANIU I PATOLOGII SPOŁECZNEJ

- 1.** Podejmowanie działalności zapobiegającej niepowodzeniom szkolnym i zaburzeniom zachowania.
- 2.** Działalność Samorządu Uczniowskiego propagująca pozytywne wzorce zachowań wśród młodzieży.
- 3.** Zmniejszenie skali wagarów i ucieczek z lekcji.
- 4.** Diagnozowanie przyczyn trudności w nauce i zaburzeń w zachowaniu się uczniów.
- 5.** Udzielanie porad i pomocy uczniom w rozwiązywaniu trudności.
- 6.** Nawiązanie ścisłej współpracy pedagoga szkolnego z wychowawcami klas, nauczycielami i rodzicami uczniów, w celu zapobiegania zaburzeniom w zachowaniu.
- 7.** Prowadzenie działalności profilaktycznej z zakresu uzależnień (alkoholizm, narkomania, nikotynizm).
- 8.** Dostarczanie wiedzy o szkodliwości substancji psychoaktywnych (dopalacze).
- 9.** Koordynowanie oddziaływań wychowawczych pomiędzy domem, szkołą i grupami rówieśniczymi.
- 10.** Omawianie zagadnień z zakresu przemocy w rodzinie oraz przemocy wobec dzieci.
- 11.** Przedstawianie zachowania asertywnego jako alternatywę zachowania agresywnego.
- 12.** Wyrabianie wśród uczniów umiejętności radzenia sobie ze stresem, sytuacjami konfliktowymi, własną i cudzą agresją.
- 13.** Uświadomienie odpowiedzialności karnej za naruszanie zasad w świetle obowiązujących przepisów, omawianie przyczyn wzrostu przestępczości wśród nieletnich.
- 14.** Profilaktyka poprzez uczestnictwo w tematycznych spektaklach teatralnych.
- 15.** Współpraca z instytucjami wspierającymi działalność Szkoły.

9.WEJŚCIE ABSOLWENTA NA RYNEK PRACY

- 1.** Wyrabianie w uczniach umiejętności prezentowania własnej osoby.
- 2.** Wskazywanie uczniom konieczności zdobywania dodatkowych kwalifikacji i umiejętności dostosowanych do potrzeb rynku pracy.
- 3.** Akcentowanie konieczności nauki języków obcych.
- 4.** Kształcenie umiejętności związanych z poruszaniem się na rynku pracy (np. autoprezentacja, list intencyjny, tworzenie dokumentacji aplikacyjnej, poszukiwanie ofert pracy).
- 5.** Przedstawianie uczniom różnych możliwości podjęcia pracy, w tym założenia własnej firmy.
- 6.** Zapewnianie pomocy uczniom w podejmowaniu decyzji w zakresie kierunku dalszego kształcenia – wyboru zawodu.
- 7.** Zapoznanie ze strukturą szkolnictwa wyższego.
- 8.** Wskazywanie uczniom możliwości zatrudnienia poza granicami kraju w ramach Unii Europejskiej.
- 9.** Przestrzeganie uczniów przed podejmowaniem nielegalnej pracy oraz pracy niezgodnej z obowiązującym prawem.
- 10.** Kształtowanie etosu pracy jako systemu wartości przez wskazywanie konieczności przestrzegania dyscypliny i szacunku do pracy.

10. BEZPIECZEŃSTWO W SZKOLE

1. Ścisła współpraca wychowawców z młodzieżą klas pierwszych:

- informowanie pedagoga szkolnego o niepokojących zjawiskach
- informowanie rodziców uczniów o niepokojących zjawiskach

2. Zapewnienie bezpieczeństwa młodzieży podczas lekcji oraz na przerwach:

- aktywne dyżury nauczycieli podczas przerw
- organizacja zastępstw lub zajęć opiekuńczo – wychowawczych

3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie szkoły:

- konsekwentne reagowanie na obecność obcych osób na terenie szkoły
- uczeń zna i stosuje zasady bezpiecznego poruszania się po szkole, pracowniach przedmiotowych, w sali gimnastycznej oraz w siłowni
- monitoring wizyjny szkoły. Nagrania są zapisywane na dysku twardym (pamięć dekodera). Następnie w razie potrzeby przegrywane są na inne nośniki pamięci.

Zasady wykorzystywania zapisów:

- po uprzednim uzyskaniu zgody przez Dyrektora, obraz z nośnika mogą odtwarzać zainteresowane osoby.
- w przypadku wyjaśnienia problemów wychowawczo – opiekuńczych jest wykorzystywany obraz z nośnika
- obraz z nośnika może być udostępniony odpowiednim organom (np. Policji) lub na umotywowaną prośbę rodziców.

X. EWALUACJA PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO

Program podlegać będzie ewaluacji. W ewaluacji uwzględnimy opinie uczniów, rodziców, nauczycieli.

Stosowane będą następujące sposoby ewaluacji:

- ankiety przeprowadzane wśród uczniów, nauczycieli, rodziców
- badanie opinii na spotkaniach z rodzicami, na zebraniach samorządu uczniowskiego
- wypowiedzi i uwagi nauczycieli na posiedzeniach rad pedagogicznych.

Program został zatwierdzony Uchwałą Rady Pedagogicznej Nr 318/167/2011 z dnia 11 stycznia 2011r.